

Türkiye'nin yüz ölçümü açısından (798 km²) en küçük şehri olan Yalova; stratejik konumu, sunduğu yatırım olanakları, kültürel ve sosyal yaşamı ile yeşille mavinin buluştuğu önemli bir sahil kentidir. Armutlu Yarımadası'nın kuzey kıyısı ile Samanlı Dağları'nın kuzey eteklerine kurulmuş olan Yalova, Türkiye'nin kuzeybatısında ve Marmara Bölgesi'nin güneydoğu kesiminde yer almaktadır. İstanbul, Kocaeli ve Bursa gibi üç büyük metropolün ortasında, yaklaşık 20 milyon nüfusa hâkim bir konumda bulunan Yalova, jeostratejik konumunun getirdiği avantaj ve yüksek erişilebilirlik olanaklarıyla sürekli gelişmekte ve büyümektedir.

Yalova'nın kuruluşu ile ilgili kesin bilgiler olmamakla beraber, M.Ö. 7. yüzyılda Trakya'dan Küçük Asya'ya geçerek Marmara Denizi'nin doğusunda bir krallık kuran Bithynialılar (Bitinyalılar) tarafından bir yerleşim yeri olarak kurulduğu tahmin edilmektedir. M.Ö. 74'te Roma İmparatorluğu yönetimine giren yöre, M.S.

Yalova'nın Tarihçesi ve Coğrafi Konumu

395 yılında Roma ikiye ayrılınca Doğu Roma yani Bizans İmparatorluğu sınırları içinde kalmıştır.

BAFEUS MUHAREBESİ

27 Temmuz 1302 tarihinde Yalova'nın şu anki sınırları içerisinde gerçekleşen Bafeus Savaşı, Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş tarihinde önemli bir dönüm noktası olmuştur. Prof. Dr. Halil İnalçık'a göre Osmanlı Beyliği, Bizanslılara karşı zaferle sonuçlanan savaş sonucunda devlet olma statüsü kazanmıştır ve böylelikle Yalova, Osmanlı İmparatorluğu'nun doğumuna şahitlik etmiştir. Hatta bir ayağı, Bafeus zaferinin elde edildiği Yalova'nın Altınova

ilçesi Hersek burnunda bulunan Körfez Geçiş Köprüsü'nün isminin, bulunduğu bölgenin bahsedilen tarihsel önemi nedeniyle Osman Gazi Köprüsü olarak belirlendiği bilinmektedir. Bu şekilde bir kısmı Osmanlı'nın eline geçmiş olan Yalova bölgesi, 1326 yılında Osmanlı Devleti Komutanı Gazi Abdurrahman tarafından fethedilmiş ve ebedi Türk yurdu haline gelmiştir. Yalova, 1867 yılında Bursa Merkez Sancağı'na bağlı bir kaza iken, 1901'de bağımsız İzmit Sancağı'na bağlanmıştır.

Yalova, İstiklal Savaşı sırasında da Yunan ve Rum mezalimleri tarafından yapılan ağır bir zulme ve yıkıma uğramıştır. Buralarda binlerce

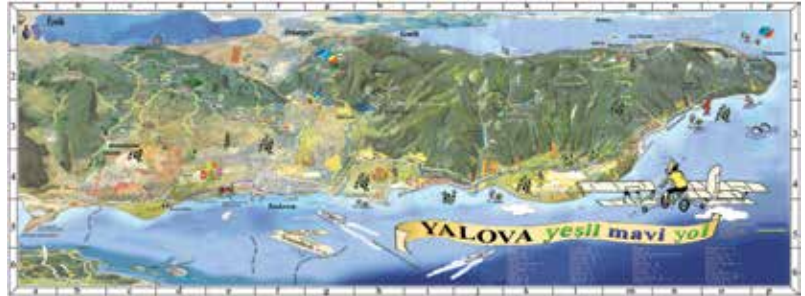

masum insan hunharca katledilmiş, malları yağmalanmış; kaçabilenler de göç etmek zorunda kalmıştır. Kurtuluş Savaşı sırasında Yunan askerî birliklerince işgal edilen Yalova, verdiği büyük mücadele ile 19 Temmuz 1921 tarihinde düşman işgalinden kurtulmuştur

1990'lı yıllara gelindiğinde sürekli artan nüfusu ve hızlı büyüme potansiyeli ile İstanbul'un ilçesi olan Yalova'nın ayrı bir il olma gereksinimi doğmuştur ve Yalova 6 Haziran 1995'te il konumuna getirilmiş ve Türkiye'nin 77. ili olmuştur. (T.C. Resmi Gazete, 6 Haziran 1995, sayı: 22305). Bursa ilinin Gemlik ilçesine bağlı Armutlu Bucak Merkezi, Kocaeli iline bağlı Karamürsel ilçesinin Altnova kasabası ve İstanbul iline bağlı Yalova ilçesi ile Çınarcık Bucak Merkezi, Termal kasabası ve Çiftlikköy kasabası ilçe halini alarak Yalova iline bağlanmıştır. Merkez ilçe ile

birlikte altı ilçeden oluşan Yalova ilinde, merkez ilçeye bağlı 1, Altnova ilçesine bağlı 3, Çınarcık ilçesine bağlı 3 ve Çiftlikköy ilçesine bağlı 1 belde belediyesi olmak üzere toplam 14 belediye ile 43 köy bulunmaktadır.

Bugün; özellikle çiçekçilik başta olmak üzere tarımdaki gelişmeleri, tersanecilikteki önemi ve yeri sanayi ve ticaretteki gelişmeleri, artan turizm potansiyeliyle İstanbul, Kocaeli ve Bursa üçgeni içinde hızla gelişen ve büyüyen bir kenttir.

NÜFUS YAPISI

İl olmadan önceki son genel nüfus sayımında (1990 yılı) toplam nüfusu 135.121 iken, il olduktan sonraki ilk genel sayım olan 2000 yılında,

1999 depremindeki kayıplar ve göçlere rağmen, şehrin nüfusunun artarak 168.593 olduğu gözükmektedir. 2021 yılı verilerine göre de ilimiz nüfusu 276.050 olmuştur.

Demografik Unsurlar

GÖÇLER

İlimiz devamlı göç alan bir ildir. Nüfus yapısı büyük ölçüde Karadeniz kökenli ve Balkan göçmeni vatan-daşlarımızdan oluşmaktadır. Türkiye'nin her bölgesinden göç almakla

beraber, il olmasının da etkisiyle özellikle Güneydoğu Bölgesinden aldığı göçlerle son yıllarda nüfusta büyük bir artış yaşanmış, 17 Ağustos 1999 Doğu Marmara Depremi ile bu göç bir ölçüde azalmıştır.

Tarihi Eserler ve Doğal Güzellikler

DOĞAL GÜZELLİKLERİMİZ

Mavi Yeşil Yol

İzmit tarafından geldiğinizde, Altınova İlçesi Hersek Köyünden başlayıp, Armutlu İlçesinde tamamlanan 127 km Yeşil-Mavi Yol uzunluğu, 62 km bağlantı yolları ile toplam 189 km'yi bulan ve çeşitli tarihi, turistik ve doğal güzellikleri içinde taşıyan bir bütünlük. Hemen hemen tamamı trekking, fotosafari gibi doğa turizmine uygun bir bölge. Samanlı Dağları eteklerindeki alan ise, doğa tutkunları için birçok motokros parkuru barındırmaktadır. Girişte sizi tarihin derinliklerine, 17. yy'a götüren Hersekzade Camii ve çevresi karşılamakta, Karadere Köyünde Çobankale Anıtı, yine devamında Yalova'nın tropikal iklim müsait yapısı dolayısıyla çilek bahçeleri ve çevredeki çiçek yetiştiricilerinin seraları size arkadaşlık etmektedir. Altınova Merkez, Soğuksu, Kocadere, Fevziye, Tefikiye, Sermayecik köylerinden, Çiftlikköy istikametine geçilmekte Burhaniye, Çukurköy, Dereköy, Laledere ve Gacık köylerine ulaşılmaktadır. Bu arada Taşköprü'de tarihi taş köprüyü unutmamak gerek. Daha sonra, Yalova Merkez Elmalık, Sugören, Güneyköy ve Kurtköye ulaşılmakta ve tarihe tanıklık etmiş mağaralar gezilebilmekte ve yüzlerce yıllık çınarlar hayranlıkla seyredebilmektedir. Mustafa Kemal ATATÜRK'ü konuk eden Yalova, onun görüş, düşünce, plan ve projelerinden ziyadesiyle yararlanmış ve daha o dönemde bugün kullanılan ve Yeşil-Mavi Yolun en önemli güzergahlarından olan Çınarlı Yol'da ilerlerken, Samanlı Köyü sınırlarında binbir çeşit çiçek ve ağaç deseni ile Karaca Arboretum'u sizleri karşılar. Çınarlı Yolun ihtişamlı güzelliği içinde Termal Kaplıcalarına, bu alandaki Atatürk Köşküne ve Atatürk'ün yeniden birebir inşa edilen sinemasına ulaşabilirsiniz.

Termal'in, ünü ulusal sınırları aşmış, sağlık turizminin önemli bir ayağı olan kaplıcalarında mola vermek doğa ve tarih tutkunları için bulunmaz güzellikler bahşeder. Bu arada Sudüşen Şelalesini unutmamak gerekir. Sudüşen Şelalesi, Termal Üvezpınar'dan yaklaşık 8 km gidilerek 15 dakikada ulaşılan, Yeşil-Mavi Yol Projesinin önemli bir ayağını oluşturan ve yürüyüş olarak yaklaşık iki saati bulan, metrelerce yukarıdan düşen şelalesi ile sizlerin ziyaretini beklemektedir. Ve ayrıca şelaleye çıkarken eşsiz bir baraj gölü, Marmara Denizi'nin muhteşem manzarası, çeşitli flora ve fauna ile karşılaşır, foto safari, trekking ve piknik yapabilirsiniz.

Termal'den sonra, Çınarcık'ın Ortaburun, Çalica ve Teşvikiye köylerinden Armutlu İlçemizin Selimiye, Hayriye, Mecidiye'den Merkeze kadar devam eden, bağlantı yolları ile tamamlanan bir projedir, Yeşil-Mavi Yol Projesi. Çınarcık'ta Kent Ormanı yeni düzenlemesi ile ziyaretçilerine doğanın inanılmaz güzelliğini sunmaktadır. Teşvikiye Köyünden Erikli ve Delmece Yaylarına oradan da Selimiye Köyüne ulaşım, asfalt yollar ile sağlanmıştır. Yeşil-Mavi Turizm Seyir Yolu ile adeta bir botanik bahçesi görünümündeki havzanın ortaya çıkışına şahit olursunuz. Yapılan bu yollarla örneğin İstanbul'a sadece 1,5 saat uzaklıkta, Karadeniz'in eşsiz yayla-

larının bir benzeri görünümündeki Delmece Yaylası ile buluşursunuz... Bu Proje canlı bir proje olup sürekli güncellemelerle geliştirilmesine devam edilmektedir.

Yaylalar

Erikli Yaylası ve Kent Ormanı

Kent ormanı, yeni adıyla Teşvikiye Şehir Ormanı, Yalova'ya 30 km. mesafede, Çınarcık'ın Teşvikiye beldesi Erikli yaylasındadır. Çınarcık'tan Teşvikiye'ye ayrılıp dağa doğru tırmanarak gidilebilmektedir.

Delmece Yaylası

Yayla, etrafı ormanla çevrili geniş bir düzlükte kurulmuş, köylülerin eskiden beri yazın hayvanlarıyla beraber çıktıkları, buz gibi pınarların aktığı sulak, serin alandır. Yaylamız, Orman Bakanlığı'nca 2012 yılında Tabiat Parkı ilan edilmiştir.

Karlık Yaylası

Doğal yürüyüş parkurlarıyla ve motorlu araçlarla olmak üzere ulaşılabilir konumdadır. Denizden 700 metre yükseklikte olan yayla etrafında her türlü orman ağaçla-

Delmece Yaylası

Erikli Yaylası ve Kent Ormanı

Erikli Yaylası ve Kent Ormanı

rı, içme suları ve endemik bitkiler bulunmaktadır. Doğa kampçılarının sürekli tercih ettikleri bir yerdir.

Şelaleler ve Göller

Erikli Çifte Şelâle

Şehir ormanı içinden biraz yürüne-rek Erikli Çifte Şelâlelerine ulaşıl-maktadır. Güzel ve kısa bir orman yolculuğundan sonra ulaşılabilen şelâlelere doğru tırmanırken önce gördüğünüz ilk şelâle ile heyecan-lanıp seyre dalarken biraz yukarıda daha büyük yeni bir şelâle oldu-ğunu görünce şaşırırsınız. Gün boyu huzur dolu bir zaman gerilebilece-ği gibi kamp kuranlar ve doğa yürüyüşü yapanlar için de harika bir mekân.

Sudüşen Şelalesi

Doğa tutkunlarının rahat ve doğal bir yürüyüş parkuru olup, yaz aylarında yerli ve yabancı turistlerce yoğun olarak tercih edilmektedir. Bu güzergâh daha çok foto safari, doğa yürüyüşü ve piknik alanı olarak kullanılmaktadır. Yalova'nın en güzel köşelerinden olan ve dağların

Erikli Çifte Şelâle

Sudüşen Şelalesi

arasında süzülerek gelen suyuyla gürül gürül akan Şelâle bir doğa harikası olarak her mevsim ayrı bir güzellikle misafirlerini ağırlamaya devam ediyor.

Dipsiz Göl

Çifte Şelâle'den tekrar giriş kapısına dönüp oradan yukarı doğru yola devam ederek ulaşıyor. Dipsiz göl çevrelerinde bulunan zengin orman

florası ve yaban hayatı yönünden oldukça güzel bir bölgedir.

Gökçe Barajı

Yalova'nın doğal güzelliklerinden Gökçedere Barajı, Termal kaplıcalarının hemen yakınında baraj vasıtasıyla oluşmuş yapay bir göldür. Kurtköy üzerinden Yenimahalle ve Termal'e giden yol üzerindeki seyir noktasından daha iyi görünen eşsiz

Dipsiz Göl

Gökçe Barajı

güzelliğiyle bölge turizmine katkı sağlamaktadır.

Çınarlı Hiyaban

Atatürk'ün Dolmabahçe Sarayı önündeki çınarlı yoldan geçerek vapurla başladığı deniz yolculuğu sonrası, aynı yolun Yalova'daki devamı gibi Yalova İskele'sinden başlayıp, Gazipaşa Caddesi'ni takiben Termal kaplıcası kapısında son bulmaktaydı

Dikildiği zamanlarda iskeleden başlayıp Gazi Paşa Caddesi'ni takip ederek kaplıca kapısında son bulan uzun ve geniş bir yoldur. Fidanlar çapraz şekilde dikildiği için aralık daha sık görünür. Bu çapraz dikim sayesinde dengeli dallanma sağlanmış yolun iki tarafı çınarla kaplanmıştır.

Zamanla bazı ağaçlar tahribata uğramakta veya kurumaktadır. Bu ağaçların her yıl bakımları yapılmakta,

kuruyan ağaçların yerlerine yenileri dikilmekte, budanması gerekenler budanmakta veya hastalanan bazı ağaçların tedavileri yapılmaktadır. Günümüze taşınan bu güzel tarihî miras Yalova'dan Termal'e gidenler için yol boyunca gayet güzel, ferah, yemyeşil farklı bir yolculuk keyfi sağlamaktadır. Ağaçlar Yalova İstanbul II Nolu Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun 14.5.1997 tarih ve 4491 sayılı kararı ile "Korunması Gereken Anıt Ağaçlar" olarak tescil edilmiştir.

Hersek Kuş Lagünü

Altınova Hersek deltasında Yalakdere'nin oluşturduğu delta üzerinde Hersekzâde Ahmed Paşa Külliyesi'nin hemen güneyinde önemli bir doğal oluşum olan Hersek Lagünü bulunmaktadır. Dârülaceze Vakfı mülkiyetindeki, 1994 Uluslararası Ramsar (sulak alanların korunması) sözleşmesiyle belirlenen

sulak alan tanımlamasına uyan Hersek Lagünü gölü; ender jeomorfolojik oluşumu, su bitkileri, balık ve kuş türleri açısından önem arz etmesi nedeniyle 2004 yılında 1. derece doğal sit alanı olarak tescil edilmiştir. Göl Dârülaceze Vakfı tarafından Altınova Belediyesi'ne kiralanmış böylece lagünün korunması ve doğa severlerle buluşması amaçlanmıştır. Gölün kıyıları ve üzeri başta kuşlar olmak üzere yüzlerce canlıya ev sahipliği yapıyor. Kışın da göl donmadığından kuşlar için ayrı bir barınma imkânı sağlamaktadır. Göçmen kuşların geçiş noktası olması nedeniyle de ayrı bir özellik sergilemektedir. Hatta yeni yapılan Osmangazi Köprüsü'nün de kuşların yaşam alanının bozulmaması için kavisli olarak yapıldığı belirtilmektedir.

Karaca Arboretum

Yalova'nın güzel bir köşesi ve değeri olarak Yalova Termal yolu üzerinde

Çınarlı Hiyaban

Karaca Arboretum

Karaca Arboretum

kurulan Türkiye'nin ilk özel arboretumudur. İçinde binbir çeşit odunsu bitki türü barındıran güzel bir canlı bitki müzesidir. Arboretumlar, bilimsel araştırma ve gözlem amacı ile kökeni ve yaşları belli, her biri doğru ve dikkatli bir şekilde bir araya getirilmiş, çoğunluğu ağaç ve diğer odunsu bitki türlerinin uygun seçilmiş alanlarda yetiştirilip sergilendiği, tanıtıldığı canlı bitki müzeleridir.

Türkiye'nin ilk canlı bitki müzesi olarak Yalova'da açılan Karaca Arboretum, Hayrettin Karaca tarafından oturduğu evin bahçesinde düzenlenmeye başlanmıştır. Karaca evin civarındaki geniş alanı 1980 yılından itibaren Arboretuma dönüştür-

meye karar vermiş, zamanla gelişen müze bugünkü halini almıştır. Arboretumun ileride de yaşatılması için Hayrettin Karaca tarafından, 2005 yılında Karaca Arboretum Vakfı kurulmuştur.

KÜLTÜR VARLIKLARI

Yürüyen Köşk

Mustafa Kemal'in Yalova'daki çiftliklerinden Millet Çiftliği arazisi içinde, sahilde inşa edilen köşk 1929 yılında yapılmıştır. Bugün içinde Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü ve ona bağlı Geofit Bahçesi ve seralarıyla Yürüyen Köşk vardır. Köşk Atatürk'ün, Millet Çift-

Yürüyen Köşk

liği'nde zirai alanda yapılan modern tekniklerin kullanılması ve çevre üreticilere örnek olması için nitelikli fide, fidan, damızlık hayvan ihtiyacını karşılanması anlamında yapılan çalışmaları yakından izlemek ve dinlenmek için kullandığı köşktür. Köşkün yapıma hikâyesi Atatürk, 21 Ağustos 1929 tarihinde İstan-

Hersek Kuş Lagünü

Yürüyen Köşk

bul'dan Bursa'ya gitmek üzere yola çıkar. Ertuğrul yatıyla Yalova açıklarından geçerken sahilde gördüğü ulu çınardan etkilenir. Tekneyle kıyıya çıkıp ağacın gölgesinde bir müddet oturan Atatürk, çınarın yanına kendisi için küçük bir ev yapılmasını ister.

Ahşap iki katlı bu ev 22 günde yapılarak 12 Eylül 1929'da tamamlanır. 12 Haziran 1930'da Ertuğrul yatı ile buraya gelen Atatürk'ten, görevliler "Köşkün yanındaki çınarın özellikle

rüzgârda dalının köşkün çatısına vurduğunu bunun da çatı ve duvara zarar verdiğini, ayrıca ağacın dallarının da zarar gördüğünü" ifade ederek bu dalın kesilmesi için izin istemişler ancak Atatürk, ağacın kesilmesi yerine köşkün taşınması emrini vermiştir. Köşk yıkılmaktan, ağaç dalı da kesilmekten kurtulmuştur.

Çevre bilinçlenmesi konusunda bir ilk teşkil eden bu olaydan sonra yapının adı "Yürüyen Köşk" olarak kalmıştır. Atatürk, dönemin önemli Türk ve yabancı devlet adamlarını burada ağırlamış, Türkiye'nin siyasi ve toplumsal tarihine yön verecek önemli kararlarını yine bu köşkte almıştır. Atatürk köşke 1930-1937 yılları arasında aralıklarla gelip gitmiştir. Atatürk 1937 yılında tüm mal varlığını olduğu gibi içindekilerle beraber bu çiftliği ve çiftliğin köşkünü de Türk milletine bağışlamıştır.

Hersekzade Ahmet Paşa Camii

Yalova'nın günümüze ulaşan en önemli tarihî eserinden birisi olan, II. Bayezid ve Yavuz Sultan Selim devri veziri âzamlarından Hersekzâde Ahmed Paşa tarafından yaptırılan külliye, Altınova'nın Hersek köyünde Osmangazi Köprüsü'nün güney ayağı yakınındadır. Hersek köyü de adını paşadan almış olmalıdır. Bugün geçmişten günümüze camisi, üstü açık türbesi, harabe durumdaki hamamı ve su deposu kalmıştır.

Yürüyen Köşk

Hersekzade Ahmet Paşa Camii

Rüstem Paşa Camii

Rüstem Paşa Camii

Sözlü anlatımlara göre Kanuni Sultan Süleyman'ın sadrazamlarından Rüstem Paşa'nın adıyla yapılmıştır. Ancak çeşitli zamanlardaki depremler ve doğal nedenlerle kubbesi yıkılmış ve çevresi tahrib olmuştur ancak onarılarak eski haline getirilmiştir. Ancak 1999 yılındaki depremden minaresi dahil gördüğü hasar üzerine ibadete kapatılmış, yanına yeni büyük bir cami yapılmıştır. Kanunî Sultan Süleyman'ın Sadrazamı Rüstem Paşa (1500 – 1561) tarafından, cami-han-hamam olarak külliye biçiminde yaptırıldığı ileri sürülmektedir. Yapım tarihi kesin olarak belli değildir. Külliye sadece cami ve hamam günümüze kadar gelebilmiştir.

Kent Müzesi (Yalova Hükümet Konağı)

Şehir hafızasını oluşturan fotoğraflar ve bilgilerle donatılmış geçmiş yıllarda Hükümet Konağı olarak hizmet veren tarihi yapıdır. Alt kat

TİGEM Atatürk Köşkü ve Çocuk Müzesi

Kent Müzesi (Yalova Hükümet Konağı)

daimi sergi salonu olarak hazırlanan üst katta ise çeşitli kültürel etkinlikler ve sergiler düzenlenmektedir. Binanın tarihi hükümet konağı vazifesini tamamlamıştır belki ama şehrin merkezinde önemli bir kültür merkezi olarak hizmetini sürdürmektedir.

TİGEM Atatürk Köşkü ve Çocuk Müzesi

Atatürk'ün Yalova'da bulunan köşkerlerinden olan köşk, günümüzde TİGEM arazisi olan eski Baltacı Çiftliği arazisinin sahilinde yer almaktadır. 1981 yılında köşk müze olarak koruma altına alınarak Kocaeli Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından birinci grup yapı olarak tescillenmiştir. Merdiven, mobilyalar ve mobilya kasalarının tümü ahşap olup el dokuması halılar ve avi-

zeler orijinaldir. 2014 yılında yapılan restorasyon çalışmasının ardından Atatürk ve Çocuk müzesi adıyla ziyarete açılmıştır. Müze içerisinde Atatürk'ün Yalova'ya gelişi ve Yalova'da kurmuş olduğu çiftlikler, kullanmış olduğu köşkler ve tarihçelerine yer verilmiştir. Atatürk'ün Yalova'lı Çoban Mustafa'yla karşılaşması canlandırılmış olup, hikâyesine yazılı olarak yer verilmiş olup içerisinde çocukların ilgisini çekecek şekilde tasarlanmış çeşitli görsel panolar vardır.

Kara Kilise

Yapı erken Bizans dönemine ait olup, sonradan çift narteks ve apsis eklenmiştir. Haç planlı mekâna oldukça geniş bir kapıdan girilir. Haçın kolları beşik tonozla örtülmüştür. Orta mekânda, 8 penceresi bulunan yüksekçe kasnaklı bir kubbe bulunmaktadır. Kilise, serbest haç planının değişik bir örneğidir. Kara Kilise'nin İ.S.6'cı yy.'da hamam, 8–9 uncu yy.'da kilise olarak kullanıldığı ileri sürülmektedir. Yine bazı kaynaklarda; Kara Kilise'nin, Roma dönemine ait bir su mimarisi olduğu, Bizans döneminde kilise haline getirildiği belirtilmektedir. Kara Kilise

TİGEM Atatürk Köşkü ve Çocuk Müzesi

civarında çok sayıda stel çıkarılmış olup, bunların bir kısmı İstanbul Arkeolojisi Müzesi'nde teşhir edilmektedir.

Çobankale

Bugün sadece kalenin kalıntılarının kaldığı tepe Altınova'dan Yalakdere vadisi yoluyla İznik'e doğru giderken vadinin tam ortasındadır.

Antik dönemde İstanbul (Byzantion), İznik (Nicaea) ve İzmit (Nicomedia) gibi üç önemli kenti birbirine bağlayan ve İznik'ten başlayarak Altınova Hersek köyünde (Heleneopolis) denize ulaşan yol üzerinde stratejik bir noktada kurulmuştur. O dönemde burayı tutan bu yola ve bölgeye de hâkim olabilirdi. Bu konumuyla Bizanslılar döneminde önemini koruduğu gibi XI. yydan itibaren, önce Selçuklular'la daha sonra da Osmanlılar'la Bizanslılar arasında yoğun mücadelelere sahne olmuştur.

Sık çalılıklarla kaplı tepede yer alan kaleden bugün geriye sadece bazı burçlardan kalıntılar kalmıştır. Yarım daire planlı burçlar ve surlar, yerel kayalar ve seyrek olarak da tuğlalarla örülmüştür. Burçların yerleri takip edilerek kalenin planı anlaşılabilir. Son yapılan kazılarla da kalenin bazı parçaları gün yüzüne çıkarılmış ve çevre temizlenmiştir

Kara Kilise

Zindan ve Su Kemerleri

Mevki boyunca uzanan kanal ve kemerlerden oluşan su sistemidir. Kaya içindeki doğal bir kovuğun insan eliyle oyularak ve harçlı moloz taş duvar örgüsüyle şekillendirilerek oluşturulmuş bir su toplama ve dağıtım sistemidir. Moloz taştan kireç harcı kullanılarak inşa edilmiştir. Hat boyunca havalandırma bacaları ve dinlendirme havuzları yer almaktadır. Kanalın önemli kısmı toprak altında olup bazı bölümler yüzeyde takip edilmektedir. Kemerlerden 2-3 tanesi halen ayakta olup toplam 5 veya 6 adet olduğu tahmin edilmektedir. Bu alanda yakın dönemde oluşturulan toprak yol ile bir kısmı tahrip olmuşlarsa

da yüzeyde kemer ayaklarının izleri görülmektedir. Bugün Paşa Limanı olarak adlandırılan bölgedeki orta veya büyük ölçekli bir antik yerleşimin su ihtiyacını karşıladığı düşünülmektedir

Termal Atatürk Köşkü

Termal'in nadide bir köşesinde bulunan köşk, Atatürk'ün isteğiyle yapılmıştır. Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulması, Türk Dil Kurumu'nun kurulmasına ilişkin düzenlemeler, Kur'an-ı Kerim'in günümüz alfabesi ile Türkçeleştirilmesi, Türk Tarihinin Ana Hatları kitabının basım kararı, Yerli Malı Haftası'nın ülke genelinde kutlanması gibi Cumhuriyet tarihinin önemli kararları bu köşkte alınmıştır. Köşkte ilk yabancı devlet

Çobankale

Zindan ve Su Kemerleri

Termal Atatürk Köşkü

Kurşunlu Hamamı

adamı olarak İran şahı ağırlandı. Köşte tablolar, halılar, karyolalar, porselenler, masalar, saatler, şamdanlar olmak üzere birçok kıymetli eşya muhafaza edilmektedir. Termal Atatürk Köşkü; Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından 15.5.1983 tarih ve 14971 sayılı kararla Korunması Gerekli Kültür Varlığı olarak tescil edilmiştir. Köşk, TBMM Milli Saraylar İdaresi Başkanlığına bağlı müze olarak hizmet vermektedir.

Kurşunlu Hamamı

Kurşunlu Hamam Hamamın kubbe ve tonozları kurşun kaplı olduğu için Kurşunlu Hamamı olarak adlandırılmıştır. Yüzyıllar içerisinde çeşitli tahribatlara uğrayan kaplıca içerisinde en eski banyo yapısı olan hamam, tüm kaynaklarda Bizans dönemi yapısı olduğu belirtilmek-

tedir. Eski mimari özelliklerine sadık kalınarak restore edilmiştir. 3 sene devam eden yenileme 1900 yılında bitirilmiş ve bugün de eski şekli korunarak kullanım görmektedir.

Valide Hamamı

Sultan Abdülmecid'in annesi Bezm-i Âlem Vâlide Sultan adına yapılmıştır. IV. yüzyılda I. Constantin tarafından altı kubbeli olarak yapılan hamamın üç kubbeli kısmı Abdülmecid döneminde onararak günümüze ulaşmıştır. Vâlide Hamamı adıyla bugün hâlâ kullanılmaktadır.

Mehmed Reşad Han Çeşmesi

Sultan V. Mehmed Reşad Han adına yapılan çeşme köy meydanında camiye ve tarihî çınarlara yakın mer-

kezi bir yerdedir. Hemen karşısında köyün kurucusu Şeyh Medenî'nin köye ilk yaptığı daha sonra dergâh olarak kullanılan evi vardır. Döneminin Osmanlı yapı sanat stiline uyan değişik yapısına uygundur.

Mehmed Reşad Han Çeşmesi

Valide Hamamı

Valide Hamamı

Ekonomik Sektörler

Yalova ekonomisinde son yıllarda öne çıkan sektörler; kimyasal ürünler imalatı (karbon elyaf), gemi inşa sanayi, sağlık turizmi (medikal, termal, yaşlı ve engelli turizmi), süs bitkileri üretimi ve kivi üretimi olarak sayılabilir. Seracılık ve süs bitkileri üretimi, tarımsal üretimde sağladığı ekonomik girdi bakımından yüksek paya sahiptir.

SANAYİ

Yalova ilinin ekonomisinde en büyük paya sanayi sektörü sahiptir. İl oluşunun sonrasında Yalova ilinde sanayi sektöründe ulaşım araçları imalatı, kimyasal madde ve ürünler ile suni elyaf imalatı, kâğıt imalatı, basım ve yayım ile plastik ve kauçuk ürünleri imalatı sektörleri ön plana çıkmaktadır. İlde büyük ölçekli sanayi tesisleri özellikle şehrin doğu kesiminde bulunan Altınova ve Çiftlikköy ilçelerinde yoğunlaşmıştır. Yalova'daki sanayi kuruluşları, plastik, tekstil, elyaf, kimya, kâğıt ürünleri, ambalaj, gemicilik konusunda üretim yapmaktadır.

Gemi inşa sanayi (Tersane)

İlin sanayisinde gemi inşa sanayisinin payı oldukça yüksektir. Türkiye'de bulunan 83 faal tersanenin 30'u Yalova'da yer almakta ve bu tersanelerden 7'sinin havuzu bulunmaktadır. Elektrikli ve akülü sistemlerin birlikte kullanıldığı hibrit feribotlar, uzaktan kumandalı gemiler, rüzgâr türbini destek gemileri, anahtar teslim balıkçı gemileri gibi katma değeri yüksek özel maksatlı gemiler Yalova'da üretilmektedir. Yüksek üretim ve hizmet kalite standartları sayesinde Yalova tersaneleri; Norveç,

İngiltere, İzlanda, Hollanda, Belçika, İtalya ve Fransa gibi önemli denizcilik ülkelerine gemi inşa etmektedir.

Ayrıca Yalova, Türkiye toplamının %41'ini oluşturan toplamda 1.881.710dwt/yıl kapasiteli tersaneleri ile gemi inşa sanayisinde önemli bir konumdadır. Altınova ilçesinde bulunan Tersaneler Bölgesinde Gemi İnşa Sanayisine yönelik bir sektörel yoğunlaşma mevcuttur. Bölge çok sayıda endüstri bölgesine yakın olmasının yanı sıra İstanbul, Bursa ve İzmit gibi metropollerin geçiş noktasında bulunmaktadır. Osman Gazi köprüsünün açılmasıyla birlikte Tuzla'da bulunan iş yerleri ile işbirliği daha kolay hale gelmiştir. Emek yoğun bir çalışma gerektiren sektör, çalışan sayısı ile Yalova istihdamına da önemli ölçüde katkı sağlamaktadır.

Kimya Ürünleri İmalatı

Karbon elyaf ve akrilik elyaf üretiminde Yalova stratejik bir merkezdir. Özel sektöre ait, 315.000 ton/yıl kapasitesi ile de dünyadaki en büyük, Türkiye'deki tek akrilik elyaf üretim tesisi ilimizde bulunmaktadır. Geleceğin hammaddesi karbon elyaf ise, yapılan AR-GE çalışmaları sonrası-

da ilimizde de üretilmektedir. Firma karbon elyaf sektöründe faaliyet gösteren ilk ve tek Türk firmasıdır.

Organize Sanayi Bölgeleri

Şehrin sanayi yapılaşmasında; planlı sanayileşmeye olanak tanıyan, çarpık kentleşme ve ekolojik dengesizlik gibi sorunları önleyen ve alt yapı yetersizliğinden kaynaklanan yatırım problemlerine çözüm üreten kümelenme olgusunun temel unsurlarından birini oluşturan ihtisas organize sanayi bölgelerinin tercih edildiği görülmektedir.

İlimizde çevreyle barışık, nitelikli istihdam kapasitesi yüksek ve yerli imalat odaklı katma değer yaratan sanayi yatırımlarına öncelik veren planlı sanayileşme modeli benimsenmektedir.

Yatırım çalışmaları devam eden, Kalıp İmalatı İhtisas OSB, Gemi Yan Sa-

nayi İhtisas OSB, İMES Makine İhtisas OSB, Avrasya Giyim İhtisas OSB ile Yalova Çiçekçilik Tarıma Dayalı İhtisas OSB'nin tamamlanmasıyla yaklaşık 1 Milyar \$'lık yatırım hayat bulacaktır.

2023 yılına kadar 50 bin kişinin Organize Sanayi Bölgelerinde istihdam edilmesi öngörülmektedir.

TARIM

Yalova'nın tarımsal bakımdan diğer illerimize kıyasla oldukça küçük bir alana sahip olması ve bu alanların da parçalı yapıda olması sebebiyle üreticiler küçük alanlarda yetişen ürünlere yönelmiştir. Bitkisel üretimde ulusal ve uluslararası faaliyet sürdüren süs bitkileri sektörü, örtü altı sebze, açık alan yetiştiriciliğinde ise meyvecilikte geçmişten beri süregelen zeytin yetiştiriciliği ve son yirmi yıl içerisinde ise Türkiye genelinde üretim seviyesinin yüze ellisine ulaşan kivi yetiştiriciliği, aronya gibi özel ürün yetiştiriciliğinde önemli bir yere sahiptir. İstanbul gibi büyük bir pazara yakın olmanın vermiş olduğu avantajla da çok yüksek kar elde edilmektedir. Sulu tarım alanlarının tamamı damla sulama ve mini yağmurlama sistemleri ile tam modernize olmuştur.

Ayrıca, Yalova'nın çiçek üretim merkezi olan Sermayecik Köyü'nde çiçek üretimi rekor seviyelere ulaşmıştır. Özellikle San Andreas cinsi çiçekler İstanbul başta olmak üzere büyük kentlerdeki turistik işletmeler tarafından hasat öncesinde tarlada satın alınmıştır. Önümüzdeki yıllarda üretimin daha da artması beklenmektedir.

Süs Bitkileri Yetiştiriciliği

Seracılık ve süs bitkileri üretimi; kapsadığı alan bakımından küçük paya sahip olmakla birlikte; tarımsal üretimde sağladığı ekonomik girdi bakımından yüksek bir paya sahiptir. Türkiye genelinde süs bitkisi üretimi toplam alanı yaklaşık 49 bin dekar olup, ilimizde yaklaşık 3 bin dekarın üzerinde bir alanda üretim yapılmaktadır. Günümüzde Türkiye'deki süs bitkileri üretiminin önemli bir bölümü Yalova'da yapılmaktadır. Bu gelişmenin en önemli sebeplerinden birisi önceleri sadece aile şirketleri vasıtasıyla üretim yapılırken son zamanlarda bu işin daha organize bir şekilde entegre tarım işletmeleri vasıtasıyla yapılmasındandır. Türkiye'de çiçekçilik sektöründeki tek kümelenme modeli şirket olan Yalova Garden A.Ş. vermiştir. Önce 1994 yılında 40'tan fazla üretici bir araya gelerek Saksılı Süs Bitkileri Üreticileri Derneği'ni (SASBÜD), daha sonra da dernek üyeleri YALO-

VA GARDEN A.Ş.'yi kurmuşlardır. Bu şirket aracılığıyla devletten kiralandıkları TİGEM arazisi içindeki geniş bir alan üzerinde kurdukları işletmeler vasıtasıyla Türkiye'nin hatta dünyanın en önemli çiçek üretim merkezi haline gelmişlerdir.

Kivi

İlimiz Türkiye toplam kivi üretiminin (63.798 ton) % 37'sini üretmektedir. 2000 yılında kivi üretimi 446 ton iken, 2010 yılında bu rakam 6.557 tona, 2019 yılında ise 23.456 tona yükselmiştir. Yalova yıllar boyunca Türkiye'de kivi üretiminde birinci il olma özelliğini korumuştur.

Aronya

İlimizde üretimi ve önemi her geçen gün artan aronya meyvesini yaygınlaştırma çalışmalarına devam edilmektedir. Bir yandan üretim artırılırken diğer bir yandan bu üretimin organik tarım ilkelerine uygun şekilde gerçekleşmesi ve sertifikalandırılması amaçlanmaktadır. Aronya meyvesinin ilimizin ekolojik koşullarında meyve irilik, verim ve biyokimyasal özellikleri bakımından farklılaştığı tespit edilmiş ve bu özelliklerin Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescil edilmesi amacıyla "Yalova Aronyası" adıyla coğrafi işaret başvurusu yapılmıştır.

Geofit

Yalova'nın Türkiye için önemli bitki üretim ve tarım merkezlerinden birisi Geofit Araştırma Merkezi'dir. Atatürk'ün 1929'da satın alarak kurduğu çiftlik çevredeki çiftçilere örnek bir yer olması için hazırlanmıştır. Çiftlik 1937 yılında da Atatürk tarafından içindeki Yürüyen Köşk'le beraber millete bağışlanmıştır. Türk milletine bağışlanan çiftlik 1938 yılında Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu'na devredilmiştir. Enstitü, bu arazi içinde 1961'de kurulmuş 1986'dan beri de Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na bağlı "Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü" adıyla çalışmalarına devam etmektedir.

"Türkiye Geofit Bahçesi" ılıman iklim kuşağında yetişen en çok sayıda geofit türüne sahip seradır. Bu özelliğiyle dünyada birinci sırada olup 2000 tür sergilenmektedir. Taban alanının üç katı kullanım alanına sahip sergileme alanı sera içerisinde dağ konseptiyle farklı bir mimariye sahiptir. İlgililer ve doğa severlere farkındalığı arttırmak için sürekli ziyarete açıktır. Eski Millet Çiftliği arazisinde yer alan bu araştırma merkezi, seralarında özel iklimlendirilmiş ortamlarında binbir çeşit bitkinin yok olmasını önlemeye, geliştirmeye ve yeni türler derlemeye devam etmektedir.

TURİZM

Merkezi konumu, kültürel ve sosyal yaşamı, sunduğu yatırım ve iş olanaklarıyla yeşille mavinin bu-

luştuğu Yalova, Termal ve Armutlu ilçelerinde bulunan şifalı termal kaynakları ve el değmemiş doğal güzellikleriyle turizmin her mevsim yaşanabildiği önemli bir sahil kentidir. İlin sahip olduğu doğal,

arkeolojik ve tarihi güzelliklerin ötesinde zengin jeotermal turizm kaynakları sektörün gelişmesinde ciddi rol oynamakta ve Yalova "turizm kenti" olarak anılmaktadır. Kent ekonomisinin gelişmesinde

önemli bir yere sahip olan turizm sektörü özellikle Yalova'nın batısında konumlanan Termal, Armutlu ve Çınarcık ilçelerinde gelişme göstermektedir. Bahsi geçen ilçelerde ekonomi turizme dayalı gelişmekte ve ilçe nüfusunun önemli bir kısmı geçimini sektörden temin etmektedir.

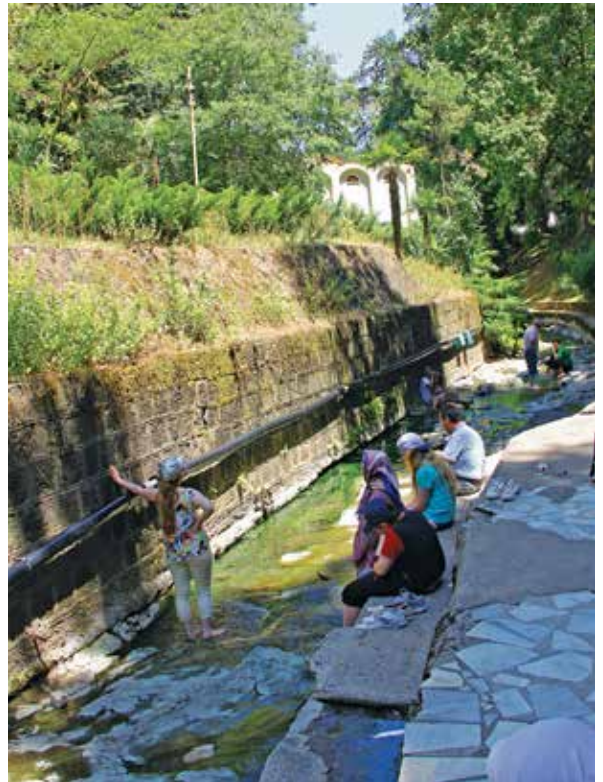
Termal

Termal; Yalova'ya 12 km. mesafede şirin bir ilçedir. Ancak esas ününü Samanlı dağlarının kuzey yamacında vadi içerisindeki tarihî kaplıcalarından alır. Yalova'dan Çınarlı Hıyaban denilen, üzeri çınarla örtülü uzun bir yoldan geçilerek varılan Termal, tarihî kaplıcalarıyla yüzyıllardır şifa dağıtırken diğer taraftan, doğal bitki örtüsü, ılımlı iklimi, yemyeşil doğasıyla gelenlere müstesna bir dinlenme, tatil, piknik, yaşama ortamı sağlamaktadır. Tarihî değeri, şifalı su kaynakları ile dünyada eşine az rastlanan ender yerlerden biridir. Termal, eskiden beri kesintisiz bir kaplıca kültürünün yaşandığı önemli bir yerleşim yeridir. TC Kültür Bakanlığı İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 19/01/1996 tarih, 3995-2 no.lu kararı ile I. derece doğal, arkeolojik ve tarihî sit olarak ilan edilmiştir. Roma Bizans ve Osmanlı dönemlerinde hep şifa dağıtan Termal'in şifalı kaynakları günümüzde de önemini korumakta, aynı hizmetini sürdürmektedir. Günümüzde bir taraftan kaplıca olarak istifade edilirken diğer taraftan, gezinti, dinlenme, içmece, yazlık gibi amaçlarla da kullanılmaktadır. İstanbul, Bursa, Kocaeli gibi büyük şehirlere ve sahil şeridine yakınlığı ile de turizm açısından önemi bir kat daha artmaktadır. 2200 metre derinlikten geldiği saptanan termal suyu, içinde taşıdığı maddeler nedeni ile 1911 yılında Roma'da yapılan Dünya Termal Suları Değerlendirilmesi'nde "Dünya Birinciliği Ödülünü" kazanmıştır.

1938 tarihinde çıkartılan 3653 sayılı kanun ile kaplıcalar bölgesinin kullanım, imar ve işletiminin kuralları

belirlenmiş ve hazırlanan harita onaylanarak, bu bölgeye 500 metre mesafeye kadar alana yapılaşma yasaklanmıştır. Ayrıca dünyanın her yanından getirilen ağaç çeşitleri ile Türkiye'de ilk defa canlı ağaç müzesi oluşturulmuştur. Bugün de yürürlükte olan bu kanunla kaplıca bölgesi, günümüze kadar 1930'lardaki haliyle ulaşabilmiştir. Atatürk'ün Yalova'daki kaplıca bölgesine sık sık gelmesi, burada yapılan çalışmalar ile modern bir tesis haline ulaşması, afişlerinin yapılarak tanıtımının yapılması ile mevcut otellerdeki yatak kapasitesinin ihtiyacı karşılamaması üzerine geniş yatak kapasitesine sahip bir otel yapılmıştır. Termal Otel'in

yapımına 1935'te başlanmış, 22 Ocak 1938'de bitirilmiştir. Mimarı Sedad Hakkı Eldem'dir. Atatürk'ün de hastalığının anlaşıldığı otel, zamanla taşıyıcı unsurlardan oluşan korozyon ve yıpranma sonucu onarılmayene 1984 yılında yıkılmıştır.11 2004 yılında yeniden aslına uygun olarak inşa edilmeye başlayan otel 2009 yılında tamamlanarak kullanıma açılmıştır. Termal Otel ile Kurşunlu Hamamı'nın arasında, sıra banyolarının da arkasında bulunan ünlü açık yüzme havuzu da, Türkiye'nin tescilli ilk havuzudur. Termal suyla doldurulan açık yüzme havuzu yaz-kış kullanıma açıktır. Kaplıcalar, 1939 yılında çıkarılan bir kanun ile Termal, Sıhhat ve

İçtimai Muavenet Vekâleti'nin (bugünkü Sağlık Bakanlığı) yönetimine verilmiştir. 1947 senesinde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı burayı Mayıs 1947-1952 yılları arasında Yalova Limited Şirketi Ortaklığı adında bir şirkete kiraya vermiş, daha sonra Yalova Kaplıcaları, 1952-1980 yılları arasında Denizcilik Bankası, 1980-2000 yılları arasında Turizm Bankası (TURBAN) tarafından işletilmiştir.

2000 yılından bu yana da kaplıcalar, Sağlık Bakanlığı tarafından işletilmektedir. Bugün Sağlık Bakanlığı Termal Kaplıcaları İşletme İdaresi tarafından idare edilen tesiste faal olarak hizmet veren konaklama yerleri: Termal Otel, Çınar Otel ve Apart dairelerdir. Hamamlar ise; Kurşunlu Hamam, Valide Hamam, Sultan Hamam, Sıra Banyolar ve açık havuzdur. Ayrıca göz suyu, mide suyu ve ayak suyu kaynakları faaldir.

Armutlu Kaplıcaları

Armutlu kaplıcaları, yemyeşil bir vadiye bulunan birçok kaynaktan oluşmaktadır. Şifalı sularının yanı sıra dinlenme ve eğlenme alanları, turistik tesisleri, otel ve pansiyonları ile Armutlu kaplıcaları canlı bir turizm merkezidir. Kaynakların en önemlileri Küpeli ve Hamam kaynaklarıdır. Bu bölgede halen 250 yataklı nitelikli bir otel ve Türk Hamam'ı vardır. Kaplıca suları kimyasal sınıflandırma bakımından sülfatlı, bikarbonatlı, klorürlü, kalsiyumlu, sodyumlu ve karbondioksitli bir bileşime sahiptir. Banyo ve içme kürlerine uygundur. Kaplıcada kaynak emniyeti sağlanmıştır. Kaplıca çevresi maki ve zeytin ağaçları ile kaplıdır. Kaynak suları banyo, içme ve çamur olarak uygulandığı gibi, sudan çıkan gazları teneffüs etme yoluyla da uygulanır. Armutlu kaplıcaları, radyoaktivitesi yüksek kaplıcalar sınıfına girmektedir. Kaplıcalar kabin işletmesinde, asidin vücuttan atılmasında, sinirler üzerinde, iltihabi hastalıklarda ve kadın hastalıklarında, mide ve bağırsak hastalıklarında, yaraların iyileşmesinde, karaciğerin düzenli çalışmasında, hormonların iyileşmesinde ve idrar söktürücü olarak yararlıdır. Armutlu kaplıcalarına Armutlu ve Yalova – Çınarcık yönlerinden ulaşılmaktadır. Armutlu'ya yaz aylarında düzenli olarak İstanbul Yenikapı'dan deniz otobüsleriyle bir saatte ulaşım sağlanmaktadır. Bunun dışında Yalova il merkezinden ve Gemlik ilçesinden düzenli belediye otobüs seferleri yapılmaktadır.

Yazlıkçılık

Yalova İstanbul'a yakın olması hasebiyle geçmişten bu yana sahil bantlarındaki yazlık ve devremülklerle kendi sabit nüfusunun iki üç katı kadar yerli ve yabancı turisti özellikle yaz aylarında ağırlamaktadır.

Kültür ve Sanat

Yalova, geçmişten getirdiği ve halk arasında günümüzde de önemli ölçüde hâlâ yaşayan kültür açısından oldukça zengindir. Aldığı göçlerle oluşan kültür çeşitliliği ve zenginliği de çeşitli âdet, gelenek ve göreneklerine yansımış yerleşik kültüre katkı sağlamıştır. Her köy ve yöre ayrı bir güzellik sergilemektedir. Festivaller, güreşler, el sanatları ile geçmişten günümüze gelen yerleşik bir kültür yapısı ilimizde bulunmaktadır.

YALOVA GECELERİ

Yalova yaz aylarında yoğun turist almasından dolayı sahil bandındaki cadde ve sokaklarda gece yarısı iki üçlere kadar insanların yürüyüş yaptığı, huzurlu bir şekilde dinlendi-

ği, küçük eğlencelerin yapıldığı kilometreler uzunluğunda hareketliliği sahne olmaktadır. Bu özelliğinden

dolayı sosyal ve kültürel anlamda bu durum Yalova Geceleri olarak isim yapmıştır.

ÇINARCİK İŞİ

Yalova'nın geleneksel sanatlarından birisi Çınarcık İşi ya da iğne oyası denilen bir tür keten kumaş üzerine iplikle işleme sanatıdır. İpek, pamuklu ve keten kumaşlar üzerinde iplik çekilmesi ve doğal ipliklerle kumaşın işlenmesi ile yapılır. Yalnızca Çınarcıklı kadınlar tarafından üretilen bu işlemeli bezlerden; çanta, bluz, elbise, masa örtüsü, tepsi örtüsü,

perde, masa örtüsü gibi ürünler yapılmaktadır. İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük şehirlere ve yurt dışına Almanya, Fransa, Hollanda ve İngiltereye de satılmaktadır.

Çınarcık Belediyesi'nin de desteğiyle Çınarcık işini Çınarcıklı hanımlar kurdukları kooperatif sayesinde de tanıtmaya gayret etmektedirler. Çınarcık işi aynı zamanda coğrafi işaret ile tescillenmiştir

İPEK HALI

İpek Halı; Yalova'nın kültür değerlerinden ipek halı dokumacılığı rahmetli Prof Kenan Özbel'in (1904-1989) gayretleriyle Güneyköy ve Sugören'de açılan tezgâhlarla başlamış, zamanla gelişerek devam etmiş. Çözü, atkı ve kullanılan malzemenin hepsi saf ipekten üretilmektedir. Farklı özelliği, dokunurken çift düğüm atılıyor, buna Gör-

des ya da Hereke düğümü de denir. En önemli özelliği her sırada el makası ile kesilmesidir. Çift düğüm olması ve el makası ile kesilmesi halının daha uzun süre dayanmasını sağlıyor. Halıların cm. karesinde 144 düğüm bulunuyor. Halı dokuyan bayanlar günde en fazla 5000 düğüm atıyorlar...

İPEK KOZASI EL SANATLARI

İpek Kozadan mamül hediyelik süs eşyaları; Yalova'da da 1890'lı yıllarda Kafkas göçmenlerinin kurduğu Kurtköy ve civarındaki köylerde 1940'lı yıllarda yetiştiricilik başlamış, imal edilen kozalar ya Bursa Koza Han'da veya çevre köylerdeki özellikle Güneyköy'deki ipek çekim atölyelerine satılmışlardır. İpek Koza Yetiştiriciliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün desteğiyle Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylı kurs olarak ilk defa Yalova'da Koza İşlemesi Kursu açılmıştır. Kurslar halen usta sanatçılar eliyle devam etmektedir.

GÜMÜŞ VE BOYNUZ İŞLEMELİĞİ

Sığır boynuzuna şekil verilerek bazen altın veya gümüşle bazen tek başına takı ve hediyelik eşyalar ha-

line getirilmesi sanatıdır. Hayvan boynuzu etsel ve kemiksel dokulardan kaynatılarak ayrıştırıldıktan sonra kokudan dezenfekte edilerek 8 aylık bir süre içerisinde güneş görmeyen, hava alabilen bir yerde kurutulmaya bırakılır. İşleme tarzı takı olabilecek şekillere göre kesildikten sonra sodalı su ve ateş destekli yumuşatma işleminden sonra medefelerin arasında mengenerde preslenir. Hazırlanan dokular şablon kullanılarak çeşitli takı ve tasarımlar

hazırlanarak kıl testereyle kesilir, mercan ve turkuaz gümüş kakma uygulanarak ürün güzelleştirilir. Gümüşle özleşen ürünler polisaj ve cila işleminden sonra takılabilecek hale getirilir

FEVZİYE KÖYÜ TARİHÎ YAĞLI GÜREŞLERİ

1901 yılından beri Yağlı güreşler yapılıyor. Yılda bir, düzenli olarak yapılan yağlı güreşler, Kırkpınar güreşlerinin bir benzeri gibi ve Antalya'dan Ordu'ya kadar Kırkpınar başpehlivanlarının da katıldığı kıran kırana en üst düzey güreşlerin yapıldığı bir gelenektir. Her yıl seçilen güreş ağası, Güreş Federasyonu'nun yönetimindeki hakemleri, tanınmış cazgırları, seçkin davetlileri var. Türkiye'nin her yerinden ve çevre ilçelerden yoğun katılımı yapılan güreşler adeta bir bayram günü gibi her yıl büyük bir coşkuyla tekrarlanıyor. 118 yıldan beri belki savaş yıllarındaki birkaç kesinti dışında devam ediyor. Milletimizin en güzel eğlencelerinden, sporlarından, eğitimlerinden; kısacası geçmişten geleceğe taşıdıkları asil değerlerden birisi olarak yaşamaya devam etmesi hissiyatındayız.

FESTİVALLER

Yalova'daki birçok kültür merkezinde veya açık havada, ilçelerde ve köylerde de ilgili yerlerde festivaller her yıl devam ettirilmektedir. İl Kültür ve

Turizm Müdürlüğü ve belediyeler dışında, son yıllarda yoğun faaliyet gösteren Tufag, Yafem, Kuzey Kafkas Dernekleri gibi sivil toplum kuruluşları da bu sahada önemli faaliyetlere imza atmaktadırlar. Yalova'da kültür son yıllarda uluslararası boyut kazanarak genişleyerek devam etmektedir. Halk oyunları, paneller ve çeşitli gösterilerle yapılan ve özellikle Türk Dünyası'nı kültür açısından bir araya getiren çalışmalar Yalova ve Türkiye için oldukça önemlidir ve her yıl devam etmektedir.

